

הצד השווה בפרשות

בפרשת "ויקהל" יש שני נושאים המשותפים לפרשת "כי תשא". שתי פרשיות שחוזרות על עצמם.

דבר ראשון, בפרשת כי תשא (לא, ב-ג) הקב"ה אומר למשה "ראה קראתי בשם, בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה, ואמלא אותו רוח אלוקים" וכו'. ואח"כ (שם יג) הפרשה עוברת לדבר בענין השבת. "אך את שבתותי תשמרו, כי אות היא ביני וביניכם" וכו'.

גם בפרשת השבוע פרשת ויקהל (לה, ב), יש לנו את שני הנושאים הללו, רק שכאן זה הפוך, קודם כל מדברים על השבת "וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'". ואח"כ (שם ל) "ויאמר משה אל בניי ראו קרא ה' בשם, בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה".

בכי תשא - זה הדיבור של הקב"ה למשה "ראה" קראתי בשם, ובויקהל - משה מדבר לכלל ישראל, "ראו" קרא ה' בשם.

שני נושאים, שעליהם הפרשה עומדת. ונראה את העניין שבוה.

בכל דור יש בצלאל = החכמי לב

יש קודם כל נושא שמשותף לשניהם, והוא בניית המשכן בשבת, שהנה רש"י מביא שני לימודים שאין בנין ביהמ"ק דוחה שבת בפי כי תשא (לא, יג) הוא ממעט מ'אד' את שבתותי תשמרו, כל אכין ורקין למעט - שבת ממלאכת המשכן [ועי' רמב"ן כאן ובריש ויקהל] ובריש ויקהל (לה, ב) כי רש"י הקדים להם אזוהרת שבת לצווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת.

ומדוע לא אמר משה כמו שנא' לו, ולכאוי אכין ורקין מיעוטא הוא רק ידענו ששבת לא נדחית מגוה"כ, אך משה אומר לישראל כי שבת היא המכשירה את האפשרות להשראת שכניה ולכן היא קודמת וכמו שפי האור החיים ריש פרשתינו ד"ה אלה הדברים, שהרי שקול שבת כנגד כל התורה וכדאמרו שמו"ר פכ"ה ובה יתקנו מה שפגמו בכח"ת וממילא תוכל שכניה לבוא לשרות בקרב בניי.

וילקוט שמעוני ריש הפרשה אמרו אמר הקב"ה למשה הקהל קהילות ודרוש ברבים כדי שילמדו דורות הבאים להקהל בכל שבת וכו' כדי שיהיה שמי הגדול מתקלס בין בני. ועי' ירושלמי שבת ספטי"ו אמר רב ברכיה בשם ר' חייא ברבא לא נתנו שבתות ויו"ט וכו' אלא לעסוק בד"ת. וכבר אחז"ל ברכות מיום שנחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה. והיינו שהיום השראת השכינה היא אך ורק דרך לימוד התורה [והרב מפוניבז' הי' מוסיף שגם בזמן ביהמ"ק היתה השראת שכניה בלימוד התורה, אלא שאז הי' גם בביהמ"ק והיום נשאר רק בתורה שהם היחידים שנשארו].

ויתירה היא לימוד התורה על בנין ביהמ"ק וכמבוי (מגילה טז, ב) גדול ת"ת יותר מבנין ביהמ"ק ואמרו עוד שבת ל. ומכות י. שא"ל הקב"ה לדוד טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב ע"י המזבח.

ואי"כ לימוד התורה ובעיקר בשבת כאמור הוא בנין ביהמ"ק בזמנינו אשר הוא המביא להשראת שכניה בישראל [ועי' שמו"ר לג, ב].

ואכן לאחרונה דברו בשיבה על החיזוק ב"שישי שבת", לאור קריאת רבותינו שה"ת ורה"י ולרגל המצב. זה באמת מרגש לראות שחלק גדול מהבחורים לקחו זאת ברצינות. והזריזין מקדימין - מרגש עוד יותר! אמנם לא כולם עדיין שייכים למשפחה של "וכל חכם לב בכס" ... אשר זכן להיות שותפים בבנין ביהמ"ק.

הגאון ר' אלחנן וסרמן זצ"ל הוצרך פעם לאסוף כסף באמריקה עבור הישיבה, ובאחד הבתי כנסת - הוא הלהיב את הקהל לתרום, וראה ה'ראב"י שלהם, שהציבור הולכים לתת סכומים גדולים. הוא חשש שהם יבואו אליו אח"כ בטענות, מה אתה מביא לנו כאלו רבנים גדולים שצריך ליתן להם הרבה כסף... הוא פחד על ה'משרה' שלו...

אז מיד כשסיים ר' אלחנן את דבריו, עלה הראב"י לבימה ואמר: שמענו את מה שהרה"י אמר כמה גדולה המצוה הזו, אז צריך לדעת שאפילו כשיהודי נותן דולר אחד! הוא כבר נקרא שותף במצוה כ"כ גדולה... ואפילו דולר אחד משפיע... ובאמת לבסוף נאספו כמה דולרים בודדים... אותו רב הבין אח"כ שהוא קצת הגויס... אז לאחמ"כ, כשהוא פגש את ר' אלחנן ברחוב, הוא אמר לו מסתמא הרב כועס עלי... אמר לו ר' אלחנן, בכלל לא! ולמה? שאל הראב"י אמר לו ר' אלחנן בנועם: כתוב בפסוק "ראה קראתי בשם, בצלאל בן אורי בן חור".

תאר לעצמך שמשה רבינו הולך ושואל יהודי, קוראים לך בצלאל! והוא מגיב בשלילה... האם יש מה לכעוס עליו?!... זה לא שייך. המשיך ר' אלחנן: הקב"ה נותן בצלאל לכל דור שיבנה את הישיבות. אני פשוט טעיתי בשמות... אתה לא בצלאל. למה לכעוס עליך?... וגם אצלנו, יש הרבה חכמי לב, ה רבה בצלאל, יש כאלו שעוד לא זכו... צריך להתפלל עליהם, אין מה לכעוס עליהם.

שבת - זו מציאות קיימת!

לפעמים ישנה הרגשה בלב, שאנחנו עושים טובה לשבת ובאים ללמוד, וכל הזמן צריך לחזק את העניין הזה שוב ושוב.

אני רוצה לספר לכם: המשגיח של ליקווד הגי"ר מתניהו סלומון סיפר בשם הגי"ר שלמה בלוד מירושלים (תלמידו של החפץ חיים ומופיע בספרו על עניני שבת): כשהחפץ חיים סיים לכתוב את ששת כרכי המשנה ברורה, הוא לא עשה סיום אחד בלבד, הוא עשה כמה סיומים... כל יום סיום אחר. ביום ראשון - סיום על חלק א'. ביום שני - סיום על חלק ב'. ביום שלישי - על חלק ג'. וכן הלאה, ששה ימים...! כאשר הגיעה שבת - הוא עשה סיום נוסף על חלקים ג' וד' העוסקים בהלכותיה.

שאלו אותו: למה עוד סיום? והשיב, השבת באה אלי בטענות למה אצלה אני לא עושה סיום?... ולא היה לי מה לענות לה, אז עשיתי סיום נוסף על הלכות שבת.

ובעומק העניין: מה זה "השבת באה אלי"??...

בואו נבין כמו למדנים: צריך לדעת שהשבת זו מציאות! והראיה, שאומרים בתפילה "יוום השביעי משבח ואומר"! מה זה ואומר, איפה הוא אומר?... אלא מה, יהיו כאלו שיגידו שזה כמו "השמים מספרים כבוד קל ומעשה ידיו מגיד הרקיע", איך הם מספרים, ואיך הרקיע מגיד?...

אך קיבלתי ממורי דודי, הגי"ר אליהו מישקובסקי, שכתוב בגמרא בגיטין (עא, א) א"ר כהנא אמר רב, חרש שיכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונותנין גט לאשתו. ובתוס' שם הקשו דמאי שנא מחליצה דאימעוט דחר וחרשת אימעטא מחליצה שאינם באמר ואמרה ומסבירים שהגדה ע"י הכתב שמה הגדה. ואע"פ שמחליצה - חרש נתמעט, שם זה דין אמירה, ואמירה אינה אלא בפה.

אמר ר' אליהו מישקובסקי בשיעור כללי שזה מדויק בפסוקים, השמים מספרים כבוד קל ומעשה ידיו מגיד הרקיע. ולמה? כי סיפור והגדה, שייך גם מתוך הכתב. ואח"כ כשיספר את זה לאשתו אמרה לו חבל שלא ידעתי קודם כי היית מוסיף חוזק מסיפא דקרא, אין אומר ואין דברים - בלי נשמע קולם!... אם לא שומעים את הקול - אז אין אומר ואין דברים. דאין אמירה אלא בפה. וכמבואר בתו'.

ופה כתוב ויום השביעי משבח ואומר. אי"כ סימן שהוא מציאות שמדברת. והמציאות הזו באה לחפץ חיים בטענה, למה אתה לא מכבד אותי בסיום?... אז הח"ח עשה סיום נוסף גם בשבת.

המגיד ר' שלום שבדרון היה מספר בהתלהבות על הגאון ר' משה לנדינסקי, הראש ישיבה של ראדין. בזמנם, בחורי הישיבה היו ישנים בבתים של אנשי העיירה, גם אצל ר' משה היו בחורים שישנו. א' הבחורים שישן אצלו הוצרך לקום באמצע הלילה לצרכיו. ר' משה לנדינסקי שישב ולמד גם בלילה אמר לו "תקנה לי מחר בבוקר לחמניה טריה, אל תשכח!". הבחור נדהם, ר' משה הוא מופקע מהעולם הזה... לחמניה טריה?!... הוא חזר למיטתו והתכסה עם השמיכה על הראש. ר' משה מגיע אליו מיד כשנשכב ומוריד לו את השמיכה מהראש, ושב ומבקש, תזכור טוב טוב! מחר בבוקר תקנה לי לחמניה טריה! הבחור חשש כבר שר' משה נהיה זקן... יהיה פה חילול ה' נורא, כי ר' משה הרי היה ת"ח גדול שידע את כל התורה כולה, ומאוד מכובד ואצילי. הוא ניגש בבוקר לחפץ חיים וסיפר לו דברים כהוייתו. החפץ חיים נבהל, ומיד אחרי התפילה הוא התחיל לדבר עם ר' משה, וראה אותו כמימים ימימה, בחכמתו הנפלאה, ובפקחותו השנונה, ריחו לא נמר... אז הוא שאל אותו, שמעתי שחפשת בבוקר לחמניה טריה, אני גם יכול להביא, אבל לשם מה אתה צריך לחמניה טריה?... אמר לו ר' משה, אוי, ר' ישראל מאיר, אני שואל אותך, אם גומרים את מסכת יבמות בפעם הארבע מאות, לא מתאים לכבד אותה עם לחמניה טריה?!...

גם השבת באה בטענות. את כל הימים אתה מכבד בסיום, רק אותי לא?!... עכ"פ השבת היא מאן דאמר והשבת אוהבת שיכבדו אותה עם

לימוד ועם סיומים...! [אולי לכן 'דרשו' עשו הרבה סיומים וסיום אחד גם בשבת, בוילנא אחרי שהיו בר דין, לכבד גם את השבת וגם את החפץ חיים].

שבת וישראל - חתן וכלה!

במדרש (בראשית רבה יא, ח) כתוב: תני רבי שמעון בר יוחאי, אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם! לכולך יש בן זוג ולי אין בן זוג. (ליום ראשון - יש את שני, לשלישי - את רביעי, לחמישי - את שישי, רק שבת בלי בן זוג) אמר לה הקב"ה: כנסת ישראל היא בן זוגך. וכיון שעמדו ישראל לפני הר סיני אמר להם הקדוש ברוך הוא זכרו הדבר שאמרתי לשבת כנסת ישראל היא בן זוגך, היינו דבור "זכור את יום השבת לקדשו".

השבת מרגישה שאנחנו הבן זוג שלה! "לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה" - אם השבת היא הכלה, כנראה שאנחנו החתן. השבת מרגישה שאנחנו הבן זוג שלה! איזה קשר מיוחד יש לנו לכנסת ישראל עם השבת!...

ותארו לעצמם שהחתן עושה מסיבה כל יום לפני החתונה, וכשמגיע יום החופה, יום החתונה, הוא מגיע ככה באיחור לשעה האחרונה... היא לא תפגע!...

איך זה שכל השבוע אתה עושה סיומים, וכשמגיע יום החופה שלנו אין לך אף סיום בשבילי, אתה לא מכבד אותי ב'סיום'!?

השבת באה בטענות. היא אוהבת שמסיימים בה, היא אוהבת שמכבדים אותה בסיומים!

ועוד כתוב במדרש (דברים א, כא): מה ראית שגוי ששבת חייב מיתה? א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן, מלך ומלכה יושבין ומשיחין זה עם זה, מי שבא ומכניס עצמו ביניהם אינו חייב מיתה! כשהמלך והמלכה יושבים לבדם ומדברים - אז החדר סגור! והכניסה לזרים - אסורה! למה אתה נכנס לפה?...

שבת - זה יחוד של הבורא עולם עם כלל ישראל - אין מקום לזרים! קראנו בשבוע שעבר (לא, יג) "ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות היא ביני וביניכם לדרתכם **לדעת כי אני ה' מקדשכם**".

לדעת. מי צריך לדעת? בפשטות - עם ישראל. אבל מה רש"י אומר... לדעת **האומות** בה כי אני ה' מקדשכם! וכיצד ידעו? רק היות ואסור להם לשובת הם מבינים שעת המלך נמצא עם המלכה, לך - אסור להיכנס לפה. ולמה? כי אני ה' מקדשכם, וממילא גוי ששבת - חייב מיתה!

השבת מרגישה את עצמה יחד עם כנסת ישראל כמו חתן וכלה! זה הרגשה שהיא מרגישה חיבור גמור איתנו והקדוש ברוך הוא איתנו! זה דבר מאד מרומם!!

הרוממות של השבת...

בקונטרס "מבנים אשר" (שמוציאים ע"י ישיבת עוצם) מביא דבר מאד מעניין: הוא מביא את הגמ' בשבת (פח, א) דרש ר' סימאי, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו שישים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל, וקשרו לו שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכיון שחטאו ישראל בעגל ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכי חבלה ופירקום, שנא' ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. א"ר יוחנן, וכולן - זכה משה ונטלן. אמר ריש לקיש: עתיד הקדוש ברוך הוא להחזיר לנו שנאמר: "ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם" - שמחה שמעולם על ראשם.

והוא מביא שכתוב בכתבי האר"י ז"ל שבשבת - משה רבינו מחזיר את הכתרים, בשבת - יש לכל יהודי 2 כתרים בחזרה. ולמה? כיון שאז אין כעס וחרון על חטא העגל, וחוזרים לבחינה של קודם החטא.

ובקונטרס הנ"ל מסביר זאת ע"פ דברי ריש לקיש, שלעתיד לבא הקב"ה יחזיר לנו את זה, והרי שבת זה מעין עולם הבא, לכן בשבת הכתרים חוזרים.

וע"פ כתבי האר"י הנ"ל מסבירים את מה שייסד הפייטן "כתר הילומים על ראשם יצור, צור העולמים רוחו בס נחה". כתר הילומים - הכתר של הנעשה ונשמע, על ראשם יצור. ולמה? כי צור העולמים - רוחו בס נחה. בשבת - החרון אף והכעס של הקב"ה - נח, וממילא מקבלים את הכתרים בחזרה. אם כן נבין: שבת זה דבר מרומם כל כך! ע"י השבת יהודי יכול כל כך הרבה לזכות! השבת מתחברת איתו!

דבר מפורסם וידוע שהיו מגדולי הדורות שהיו מתבטאים על סברות בלימוד - אה! "זו סברא שמתאימה לשבת"...! וכך מספרים על החזו"א, בשבת - הראש הוא אחרת, הסברות הם אחרות.

גם הג"ר חיים קמיל זצ"ל כותב, שיש דברים שכל השבוע לא מבינים, ובשבת מבינים. ועיין אור רש"י להסבא מקלם בשם רבי ישראל מסלנט, שבשבת השי"ת נותן כח בתורה לחדש למעלה מטבען שבת - זה חיבור מיוחד עם הכתרים, עם הנעשה ונשמע, אלו הרגעים הכי מרוממים! אתה לא עושה טובה לשבת - שאתה מגיע אליה, ולומד בה... אם אתה לא רוצה

את השידוך הזה - לא צריך... היא תחפש חתנים יותר מוצלחים ממך. אבל, כל כך חבל להפסיד!...

שבת היא מקור הברכה. לרוחניות - ודאי. וה"ה לגשמיים ועיין אוה"ח בתחילת הפרשה, (פסוק ב') 'כי לא יקומו ששת ימים במלאכתן וכו', אלא אם יום השביעי יהיה ל כם קדש וכו', כי שבת הוא נפש קיום העולם, 'כי לא מי שלומד טוב בשבת - אז אח"כ כל השבוע הוא לומד טוב! וכל כך חבל להפסיד את זה... וכל כך חבל להפסיד את זה!!!

דיברתי עם אחד על איזה עניין, והוא אמר לי שאין לו זמן. אמרתי לו, בשבת יש לך זמן. כמה זמן אתה ישן ביום אחרי הסעודה?

מסוף הסעודה עד תחילת הסדר. כמה זמן זה בערך? ...! 3 שעות! לא חבל!?! ...! וכי כל השבוע אתה לא ישן!?! ...! בהלכה כתוב שתלמידי חכמים שכל השבוע ממעטים בשינה, אז בשבת ישנים יותר. אבל בחור שישיין כל השבוע, אז מה קרה? לישון שלש שעות בצהריים!?! ...! לא כתוב על זה "כל המרבה הרי זה משובח"... תישן כמה שהגוף צריך, ומיד אח"כ תקום ללמוד!

ובספר 'חמדת הימים' מביא זוה"ק (בראשית די"ט) שכל המתענג בשבת בשינה נברא מזה שדים ושדות.

ולכן באמת הרבה גדולי עולם לא היו מרבים באכילת החמין. הספיק להם שיעור קטן... ולמה? כי בדרך כלל זה מאד מעייף ומכביד. וחבל להפסיד שעה של לימוד בשביל כמה תפוחי אדמה...

לימוד בשבת הוא פי כמה!

המושגים האלו... זה דבר כל כך נחמד, אני לא יודע איך לבטא את זה... הגר"ח קמיל מביא את החובת התלמידים (בדרשת שבת שובה) מה הפשט בחז"ל שלכל יום יש בן זוג, מה זה "בן זוג"?...

אומר החובת התלמידים, כתוב בגמ' בעירובין (סה, א) "רב אחא בר יעקב - יזיף ופרע", הוא היה לוה ופורע. אם הוא לא הספיק ביום אחד - הוא היה פורע ביום שני.

למשל: אצלנו בישיבת חברון ידעו, שאם בבוקר בשעה מוקדמת היה אור בחדר של המשגיח ר' מאיר חדש, זה היה בגלל שביללה האחרון הוא נסע לחתונה וכדומה והיה חסר לו את ההספקים שלו, אז הוא היה מפחית מהשינה, וקם מוקדם ומשלים את זה בבוקר לפני התפילה.

זה מה שכתוב בגמרא על רב אחא בר יעקב. הוא היה לוה ופורע. אם זה נעשה בשעות שהוא לומד בין כה וכה - זה לא פירעון... הוא היה לוה משעות השינה! [וזה גם המקור של מרן שה"ת הגר"ח קנייבסקי שליט"א, שהוא קורא להספקים שלו "חובות". זה מושג שנלקח מהגמ' הזו בעירובין].

אומר חובת התלמידים: לכל יום - יש בן זוג. אם לא הספקת ביום ראשון - אפשר להשלים ביום שני, וכן הלאה. אבל בשבת - א"א להשלים את הלימוד של שבת במוצאי שבת!... "שעה של לימוד" - אי אפשר.

אתה יודע מה זה שעה של לימוד בשבת!?!... מה זה שעה של מעין עולם הבא?... שהחפץ חיים כותב שזה כפול תרי"ג מיום חול, והבן איש חי אומר כפול אלף!!! זה הבל עצום! לימוד של שבת... קה אכסוף נועם שבת... השבת נועם הנשמות! עם מה תחזיר את זה? עם יום חול!?!... א"א ללוות מליון ולשלם במאה אלף דולר...

כנסת ישראל יהיו בן זוגך. כנסת ישראל זה ללמוד בציבור. כאשר אדם לומד בתוך ציבור, והוא גורם שהציבור יתחזק ילמד - זה נקרא תשלום. והוא מביא גם את הגמרא בסנהדרין (לט, א) כל בי עשרה - שכינתא שריא, כשיש עשרה שלומדים - יש השראת השכינה. כאשר לומדים בחבורה, ומרבים את הלימוד בציבור, זה דבר ששייך מאד בשישי שבת, ועם זה - שייך לפרוע.

הפסדתי שבת, אז אני אלמד **בשבת**, אך שהלימוד יהיה בציבור, ואני אעשה חיזוק לציבור, ועל זה אני משלם. כך אומר החובת התלמידים.

בחידושי הר"י כותב, אדם שרוצה לבדוק את עצמו כמה הוא שייך לעולם הבא, שיבדוק לפי השבת שלו. כתוב על שבת שהיא מעין עולם הבא. שיראה כמה קשר יש לו לשבת, ואז הוא יידע כמה שייכות יש לו לעולם הבא.

נתאר לעצמנו, שנגיד לבחור, אה...! איזה עולם הבא יהיה לך!?!... אתה רוצה לדעת עד כמה? כמו השבת שלך!?!... הוא יגיד, בשביל זה אני לא רוצה לעבוד!...

ומה באמת הפשט בזה ששבת היא מעין עולם הבא?

יש תענוגים רוחניים שהגוף לא יכול לקלוט. אבל בעולם הבא, כאשר הנפש מזוככת - קולטים את זה. כיום הגוף לא נותן, אבל בעולם הבא, שכבר אין גוף - קולטים. גם בשבת. כאשר בן אדם שומר אותה כמו שצריך, ולומד כמו שצריך, אז הגוף מזדכך, והוא מרגיש תענוגים שאין לו ביום רגיל. וזה הפשט הפשוט - "מעין עולם הבא יום שבת מנוחה". אתה יכול להרגיש תענוגים שאין לך בסתם יום חול. והראש אחר, והסברות אחרות.

סוד ההצלחה תלוי בשאיפות הגבוהות

הדמיון הנוסף שראינו בין הפרשיות הוא במינוי של בצלאל. בפרשת כי תשא, הקב"ה אומר למשה **ראה** קראתי בשם, בצלאל וכו'. ובפרשת שבוע, משה אומר לכלל ישראל **ראו** קרא ה' בשם, בצלאל וכו'. ובביאור הדבר, אומר הגר"ח קמיל מהלך חדש: [אחרי שהוא מתנצל וחושש, אבל רוח היא באנוש!] כאשר משה ביקש מהקב"ה "הראני נא את כבודך", אמר לו הקב"ה, כשרציתי בסנה - לא רצית. עכשיו שאתה רוצה - אני איני רוצה.

למה משה רבינו באמת לא רצה להסתכל? כי ירא מהביט אל האלוקים. למה? אומר ר' חיים קמיל, משה היה בתחילת הדרך בנבואה, זו היתה הנבואה הראשונה שלו. ומשה לא האמין שהוא מסוגל להגיע לכזו דרגה להביט אל האלוקים! כי ירא מהביט אל האלוקים!...

אמר לו הקב"ה: **ראה** קראתי בשם! תראה מה שכתוב על בצלאל!... בצלאל היה ילד בן שלש עשרה, תראה לאן הוא העפיל! הרמב"ן כותב עליו (לא, ב), שהוא חכם גדול בחכמה, בתבונה, ובדעת, להבין סוד המשכן וכל כליו למה צו ואל מה ירמוז. ולכן אמר ה' למשה שיראה את הפלא הזה! וידע כי הוא מלא אותו רוח אלוקים לדעת כל אלה, בעבור שיעשה המשכן. ועוד אמרו, יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ!!! תראה לאן ילד בר מצוה יכול להגיע!

וזה, אומר ר' חיים קמיל, אמר הקב"ה למשה, ראה קראתי בשם! אני נתתי לך את האפשרות. למה לא נצלת?... אתה לא יודע עד כמה בן אדם יכול להתעלות ולגבוה...

ומיניה וביה. אח"כ כאשר משה מגיע לכלל ישראל הוא אומר להם, **ראו!** קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור. ראו!!! דהיינו, כמו שהגמרא אומרת (יומא ב, ב) הלל מחיב את העניים, תראו לאן בן אדם יכול להעפיל! אתה יודע איזה כח יש לך! אתה יודע לאן אתה מסוגל להגיע ולאן אתה מסוגל להעפיל!...

ופה אנחנו רוצים להגיע ליסוד עצום, שנשתרשה בו הבנה מאד לא נכונה: הרמב"ן כותב (לא, ב) הרי מה היו עם ישראל עד היום?... "כי ישראל במצרים פרוכים בעבודת חומר ולבנים, לא למדו מלאכת כסף וזהב וחרושת אבנים טובות ולא ראו אותם כלל. והנה הוא פלא שימצא בהם אדם חכם גדול בכסף ובהב, ובחרושת אבן ועץ וחושב, ורוקם, ואורג. כי אף בלומדים לפני חכמים - לא ימצא בקי בכל האומניות כולם, והיודעים ורגילים בהם, בבא ידיהם תמיד בטיט ורפש - לא יוכלו לעשות בהן אומנות דקה ויפה".

אם כן, שואל הרמב"ן אצלנו בפרשה (לה, כא) "ויבאו כל איש אשר נשאו לבו", איך הם באמת הצליחו?... אומר הרמב"ן: "וטעם אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה, כי לא היה בהם מי שלמד את המלאכות האלה ממלמד, או מי שאימן בהן ידיו כלל. אבל מצא בטבעו שידע לעשות כן, ויגבה לבו בדרכי ה' לבה לפני משה לאמר לו אני אעשה כל אשר אדוני דובר!!!!"

היות והם מאד רצו ומאד השתוקקו והיה איכפת להם שיהיה את כל מה שצריך למשכן, אז הם קיימו בעצמם ויגבה לבו בדרכי ה'. וה' נתן להם להרגיש שהם יכולים, והם באו ואמרו למשה אנחנו יכולים!

אומר על זה ר' ירוחם: הדבר בדוק ומנוסה בכל הדברים שבעולם, הן בגשמיות והן ברוחניות. אף אחד לא הצליח אם לא היו לו שאיפות גבוהות הרבה יותר ממה שהוא יכול!

כל המליונרים, והממציאים, וה'מצליחנים', וכל שכן וכל שכן חכמי התורה וגדולי הדור, היו להם שאיפות גבוהות מאד! וידוע בעולם הישיבות הוורט של טלו, אם תשאף להיות גדול הדור - תהיה ראש ישיבה, אך אם תשאף לפחות - אז יורדים ויורדים...

ידוע שהגאון ר' שמואל הלוי ואזנר זצ"ל כשהוא היה בחור צעיר לימים, הוא חתם בתור 'רבה של לודז'. שאלו אותו הנכדים שלו לפשר העניין, ואמר, בחכמי לובלין היו הרבה עילויים, ואני לא הייתי בעל כשרון כ"כ גדול, הרגשתי שהרוח שלי נמוכה, אז חתמתי רבה של לודז' לרומם את עצמי.

הרבה מאיתנו חושבים שזה בדיחה... מה, אני יחלום שאני רבי עקיבא איגר, או קצות!...! זה לחלום בהקיץ... מה הכוונה תשאף - - -

כל אדם יכול לעלות ולהצליח!

צריך לדעת כך:

מורן הרה"י זינע"א דיבר פעם בישיבת פוניבז' הקטנה, ואמר, למה עם ישראל נמשלו לכוכבים? והסביר, כוכב - נראה לנו קטן. אבל באמת הוא ענק!

כל בן אדם נראה לעצמו "אני קטן", מה אני כבר יכול להצליח... תמיד יש יותר בעלי כישרונות ממני, ויותר כוכבים ממני... תדע לך. אתה נראה קטן, אבל אתה כוכב גדול! תלמד, תשקיע, ותראה לאן שתגיע!

סיפר לי הגר"מ בן שלמה (ראש ישיבת "תורת חסד") שהיה בחור בישיבת פוניבז' הקטנה, שבכלל לא התאים לישיבה, הוא היה ממש 'מופקע'! הוא

בא מאיזו עיר רחוקה. אז אמר הרב בן שלמה לרה"י, אולי אם תהיה לראש ישיבה איזה קביעות לחזק את הבחור הזה פעם בשבוע - אז הוא יחזיק מעמד. הרה"י הסכים. הם קבעו זמן שהוא יבא לחמש דקות פעם בשבוע, הרה"י אמר לו כל פעם את אותו הדבר. את הוורט הידוע על הווילנער גאון, (הגאון מוילנא) וויל, נאר, גאון, רק תרצה - תהיה גאון. תעבוד, ותראה שאתה תגדל!!! והוא גדל...

אדם צריך לדעת, בפוטנציאל - אני ענק! ההסתכלות שלך על עצמך היום, היא לא נכונה. מה שאתה רואה היום - זה לא אתה! זה כמו שתגיד לילד קטן בגן, אתה תהיה פעם גדול, ותלמד בישיבה חשובה... ותהיה תלמיד חכם... הוא יצחק עליך, מה אתה רוצה ממני... אבל כשהוא גדל, אם הוא זוכה, זה מתגשם!

אדם צריך לדעת שהוא כוכב גדול ומאיר! הרב וואזנר רצה להחדיר לעצמו, אני יכול להיות רבה של לודז', תלוי כמה אני ישקיע, אבל בכוחות שלי - זה קיים!!! אם עובדים ומשקיעים - זה יכול להיות. (ורבנות של זכרון מאיר לא פחות חשובה בדורינו).

אדם צריך לדעת אין גבול לאן שאני יכול להגיע. וכמו שראינו אצל הגאון ר' חיים קמיל, שהיה לו ראש קשה, ומח סתום בצורה נוראה, והוא השקיע ונהיה ענק בדורו! ומלבד זאת שהוא זכה להיות הרביה של הגי"ר נתן צבי ר"י מיר. וכך גם הרב שך העיד על עצמו.

כל אדם יכול להעפיל, רק שתלוי כמה הוא משקיע. וזה מה שמבקשים מאיתנו. לא אומרים לנו היום, לך תחלוט להיות הגאון מוילנא ואל תאכל ואל תישן... אבל תדע לך שיש לך פוטנציאל גדול. ומה שאתה רואה היום - זה שום דבר. תשקיע, ותראה כמה שתגדל.

תורה מתוך הדחק, התמודד סוד ההצלחה!

והנה אנחנו רואים בחורים שהם מתמידים הרבה, ומשקיעים את הנשמה, ולעומתם יש בחורים שבכישירוניהם הברוכים מבינים הכל על אתר, וכבר מדברים בלימוד עם הרמ"ם, יש להם קושיות ותירוצים... ונראה בכמה מילים: הביאו הגי"ר אהרן קוטלר, והגי"ר מיכל יהודא, שבפרשת יתרו, בפרשה האחרונה לפני מתן תורה כתוב, וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו.

שואל הילקוט: כעת לשלוח אותו?!... וכותב, "לב יודע מרת נפשו ובשמחתו אל יתהלל זר". כאשר עם ישראל היו משועבדים במצרים - אתה היית במדין, ברומו של עולם, בשמחתם - במתן תורה, אל יתהלל זר. פה הכניסה לזרים אסורה! אתה זר!!! ור' אהרן קוטלר מדגיש, לא רק שכתוב פה שלא מגיע לך כי לא סבלת עם בני"י, אלא אתה זר!

יתרו הניח הכל, עזב את הכל מאחוריו ובא להתגייר ולהסתפח בנחלת ה', אך הוא זר. למה?

ונקדים, שסיפר הגי"ר יצחק הוטנר, שפעם ר' אהרן קוטלר השתתף באסיפת רבנים, וא' הרבנים שם סיפר שהגיע יהודי למהרי"ל דיסקין בשאלה: הוא רצה חתן תלמיד חכם לבתו, כמשי"כ בגמ' (פסחים מט) שימכור אדם את כל נכסיו וישיא בתו לתלמיד חכם, הוא לבח בחור שאמרו עליו שהוא ת"ח, אך לבסוף התברר שהוא רק בינוני בכישרון, אמנם הוא מתמיד, אבל לא תלמיד חכם כמו שהוא ציפה. מה לעשות?... אמר לו המהרי"ל דיסקין שסוד ההצלחה הוא - תורה מתוך הדחק. ועל כגון דא אומרת הגמרא בברכות (סג, ב) במי אתה מוצא חמאה של תורה? במי שמקיא חלב שניק משדי אמו - עליה. וכמשי"כ רש"י, המוציא את החלב שמצץ משדי אמו על דברי התורה, חמאה היא לו! חמאה זה ה"שמנת"!

מתמיד זה סוד להיות התלמיד חכם האמיתי. יש לו שכר מיוחד, ויש לו דרגה גבוהה ומיוחדת. כך סיים אותו ת"ח את סיפורו. לפתע ראו שהגי"ר אהרן קוטלר - איננו. אז הלך הגי"ר יצחק הוטנר לבדוק היכן הוא, ומצא אותו בחדר צדדי יושב ובוכה... הוא התפלא, מה קרה?... אמר לו ר' אהרן, אני לא יזכה לזה... מה אני יעשה שהקב"ה עשה אותי בעל כשרון, ואני תופס מיד כל דבר... חבל לי להפסיד את זה!...

ההשגות הנקנות ע"י יגיעת התורה, גבוהות הרבה יותר!

אדם צריך לדעת שהעיקר הוא הנצח, אך העולם הזה - כצל עובר. זה עולם של בלוף!

הרב אברמסקי מסביר את הגמרא (בפסחים נ, א ובבא בתרא י ב) 'עליונים למטה ותחתונים למעלה', הוא אומר, אחד שהיה מתמיד ולא כ"כ בעל כשרון, לא שמעו אותו, והשני לעומתו, היה בעל כשרון ידוע, כולם ידעו ממנו, אך לא כזה מתמיד. אז לעתיד לבא, את הבעל כשרון ישלחו למטה, ואת התחתונים, המתמידים השקטים - למעלה.

מוסיף הרב דסלר ואומר: זה לא סתם למעלה ולמטה... לא הכוונה כסא גדול ומקום ראשון, או כסא נמוך ולמטה... וכי זה רק הנפק"מ, מי בראש?! אלא הכוונה היא תחתונים למעלה - ההשגות שלהם בתורה יהיו פי כמה וכמה!!!! והרי העיקר זה הנצח! בעולם הנצח, אחד שעמל ויגע ולא הגיע לפסגה - יפצו אותו! הוא יהיה גאון הגאונים! והשני - לא.

אני שמעתי מהסטיפלער הקדוש, שכתוב בספר חסידים, אחד שלמד כל הזמן, ולא זכה להבין עד סוף ימיו, כשהוא עולה לשמים - מלמדים אותו

את כל התורה כולה. והוסיף, וגדול הדור - כנגד מה שהוא יתבטל - הוא ישח את הלימוד שלו! עמל התורה - זה העיקר.

שמעתי דבר נורא! מהגאון ר' נחום נבנצל ששמע זאת מאדם נאמן שסיפר להם הגאון ר' שמואל ברנבוים, שהם היו אצל מרן החפץ חיים, והיתה אז תקופה קשה לבני תורה, והם באו לספר לחי"ח שקשה להם. אמר להם החפץ חיים פשט בפסוק: כתוב "ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי, אלכה ואראנו בטרם אמות". (בראשית מה, כח) הסביר החי"ח: יעקב אבינו אמר אני רוצה לראות אותך עוד בעולם הזה! כי בעולם הבא - אני לא יצליח לראות אותך. הוא יהיה יותר גבוה ממני, כי הוא עמד בניסיון יותר קשה ממני! אמר להם החפץ חיים, **כשקשה לכם, ואתם מתאמצים ולומדים - אתם גדלים יותר!** כולם מנסים למצוא סיבות למה היום אין לנו את הבחורי ישיבה של פעם, והישיבות היום לא דומות למה שהיה פעם... אבל התירוץ הוא פשוט. אין לנו את הנסיונות שהיו להם, ואין לנו את העמל התורה שלהם! אין לנו את כל הקושי שהם עברו.

כך שמעתי ממרן הרה"י, וכן כתוב בשיחות האחרונות של הרה"י ר' גרשון, כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל! אין תורה שלא מתוך הדחק. תורה מתוך עונג - זה לא הולך! רק לא תמיד "ידחק" הוא שאין מה לאכול. יש פת במלח בכל מיני צורות ואופנים. אבל זו הדרך ואין בלתה. אם לא משקיעים - לא מקבלים.

מה אתה נותן בעבור התורה

באים בחורים ושואלים: איך זוכים למתיקות של תורה? יש על זה כמה תשובות:

יש את הגמ' בסנהדרין (צט), נפש עמל עמלה לו, הוא עמל במקום זה ותורתו עומלת לו במקום אחר. וברש"י, שמחזרת עליו, ומבקשת מאת קונה למסור לו טעמי תורה וסדריה.

אבל תגיד לי, מה אתה מוכן לוותר למען התורה?... על מה אתה מוכן לוותר?... איך כתוב במסילת ישרים, אדם רוצה את כל הנאות החיים בתשלום כל תנאיהן, וגם ללמוד... התורה לא רואה שאתה אוהב אותה. אם היא תראה שאתה אוהב אותה - היא תבקש בשבילך. התורה משולה לאשה. אשת חיל - זה הולך על התורה. וכן הגמ' בקידושין אל תקרי מורשה אלא "מאורשה"!

אם אתה מוכן להשקיע עבורה, אז כשאומרים לך שפלאפון מוציא את הראש מהלימוד - אל תתחיל לעשות פלפולים... אומרים לך ללכת לישון בזמן, לא צריך להתחכם... אם אין ויתור מצידך למען התורה, אל תבוא בטענות. בספר הנפלא "אוצרותיהם אמלא" יש הגי' אליעזר טורק שליט"א מספר, שאצלם בבית, גדלו כל מיני ילדים שלא היה להם איפה להיות.

היתה איזו בחורה מבוגרת שהיתה לה איזו בעיה מסויימת, והיא לא מצאה שידוך, היא רצתה רק בחור בן תורה אמיתי. ופעם הציעו לה בחור ירא שמים באמת, מתמיד, ויודע ללמוד. אך הוא רצה גם שיהיה לו פרנסה טובה, ולכן הוא רצה לעבוד כמה שעות ביום, ואת כל שאר הזמן - לצלל ללימוד התורה, והוא היה בר הכי! אך כששאלו את הבחורה, השיבה אני לא רוצה, אני רוצה רשק בן תורה שלומד כל היום!!! אך ידעו שיהיה קשה לה למצוא בן תורה מושלם, בגלל שהיתה לה איזו בעיה, ועד שיש כזו הצעה מעולה... מה עושים?... הולכים לרב שך! הלכו ההורים שלו, והבחורה בעצמה, הרב שך שמע את הנידון, ואמר לבחורה: תראי, לפי מה שמספרים זה לא כ"כ נורא, הרי אין לך ברירה אחרת, את כבר מבוגרת ואין לך הצעות אחרות, אולי זה כדאי... היא פרצה בבכי... היא אמרה, הרב! אני מוכנה לוותר על הכל! אפילו בחור בעל מום אני מוכנה!! לא איכפת לי, אני אקח חתן בעל מום ובלבד שישב וילמד, ויהיה בא מת מתמיד אמיתי וירא שמים! זה כל החיים שלי!!! והמשיכה לבכות... חייך הרב שך, ואמר לרב טורק - הפסדתם... היא נצחה! והוא מספר, שאחי"כ היא עשתה שידוך כ"כ טוב - לא בעל מום, ובלי שום בעיות אחרות. אחד מחשובי התלמידי חכמים!

אמר לי הדוד הגר"א מיישקובסקי, (בפעם האחרונה שהייתי אצלו) כשאנחנו היינו בישיבה, אז בשביל לזכות להיכנס לבית של אהבת תורה אמיתית, לבית שמדברים בלימוד, ודבוק בתורה, היינו מוכנים לקחת אפילו בנות בעלי מום! אבל היום, אם מציעים לך בית של תורה לא משנה אם זה אברך תלמיד חכם, או ראש ישיבה, אבל באמת בית של תורה, ומול זה מציעים לך בית של כסף,

גביר גדול... אז קודם כל מסתפקים ולא יודעים להחליט... ובדרי"כ הגביר מכריע... וגם אם אין שם כ"כ אהבת תורה וחיים יותר חיי תענוגים.

זה לא נקרא אהבת תורה, בשביל זה שלא רוצים להיכנס לקצת חובות שיכול לפרוע אז נכנסים לחוב אחד גדול, שהוא לא נותן לך ללמוד כל החיים... ולהיות גדול בישראל. [אנו לא מדברים הלכה למעשה, שכל אחד יעשה את השיקולים שלו...]

מה אתה מוכן לוותר בשביל התורה, איך אתה מראה לה שאתה אוהב אותה... אם תתן ותשקיע - תרויח.

לעשות את רצון ה' ללא שינוי

המדרש בשמו"ר (לד, א) מביא בשעה שא"ל הקב"ה למשה עשה לי משכן התחיל מתמיה ואומר כבודו של הקב"ה מלא עליונים ותחתונים והוא אומר לי עשה לי משכן ועוד היה מסתכל ורואה ששלמה עומד ובונה ביהמ"ק שהוא גדול מן המשכן ואמנם... כי האמנם ישב א' על הארץ וק"ו אלי, אמר הקב"ה לא כשם שאתה סבור אני סבור אלא כ' קרשים בצפון וכן בדרום וחי' במערב ולא עוד אלא שארד ואצמצם שכינתי בתוך אמה על אמה.

ומכך רה"י זיע"א מעיר כמה הערות בזה, וא' מהם והרי ראשית התגלותו של הקב"ה למשה הי' מתוך הסנה שהוא הרבה פחות ומה כ"כ התפלא.

ובתו"ד מביא מרן את היסוד, ודאי שהקב"ה יכל לצמצם שכינתו והוא כבר ראה את זה - אך זה דבר על טבעי, כשבן אדם רוצה לקבל דבר על טבעי הוא צריך קודם כל לעשות מצדו את המקסימום ואז מגיעה ההנהגה הזו.

וכי משכן כזה קטן הוא המקסימום כדי להכיל את מלא כל הארץ כבודו - הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך - וא"ל הקב"ה אני לא צריך יותר גדול ויותר יפה אני לא מחפש יצירת פאר, אני אכן רוצה מקסימום אבל מקסימום לעשות כמו שאני רוצה ובטהרת הלב לעשות כמו שנצטווה הכל בכתב מאת ד' - עלי השכיל.

בפרשת בהעלותך כתוב ויעש כן אהרן ופרש"י מלמד שבחו של אהרן שלא שינה, ותמוה וכי זהו השבח הגדול שלא שינה ממה שנצטווה.

ואומר הברכ"מ יש יצר מיוחד לעשות משהו מיוחד גדול מפואר גרנדיוזי לפאר ולרומם בית א' וכבוד שמים, אך הקב"ה רוצה שישמעו למה שמבקש, הלא שמוע מזבח טוב הקשב מחלב אילים.

לפעמים בחור רוצה להרגיש: אני רוצה להיות משהו מיוחד... אני ילמד כל הלילה, וכו', הוא משנה עיתים ומחליף את הזמנים, ומסדר את הכוכבים...

לא זה מה שנדרש ממך. יש לוח זמנים של הישיבה - ואת זה הקב"ה רוצה שתעשה. לכל יצרן יש דף הוראות שמוש לגדול בתורה ממש קבעו גדולי עולם את לוח הזמנים, משחרית ותחילת סדרים, מוסר, שישי שבת וכל כיצ"ב. אם אתה רוצה השראת השכינה - תעשה את מה שאומרים לך.

נקודה למחשבה, תחשבו, ותראו שכך נהיים גדולים באמת!

אל תאמר מחר, פן יהיה מאוחר!

לאחר הציווי של משה לישראל כתוב "ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה". אומר האור החיים, קודם שנתן להם רשות לעמוד מלפניו, ולכאורה, זה לא כ"כ דרך ארץ... למה הם מיהרו לצאת?

ומסביר האור החיים: (בטעם השני) הם חששו שמשה רבינו ילך ויקדים להביא את כל מה שנצרך למשכן - משלו, כי עשיר גדול היה, וחשק גדול הוא בעשות מצות ה'. הם פחדו שלא ישאר להם מה לתת למשכן, אז הם מיהרו לצאת כדי להקדים ולזכות ליתן תרומה למשכן!

ויש מדייקים ברש"י, "ויבואו האנשים על הנשים" - עם הנשים. הנשים הביאו את תכשיטיהן בשמחה! אך הם לא המתינו עד שהם יורידו את התכשיטים מעליהם, ורק אח"כ ילכו להביא... אלא הם רצו מהם בעוד התכשיטין עליהם, שהם יספיקו! אולי אח"כ כבר לא יצטרכו אותם... (עי' בספר מקדש הלוי).

תראו... מחכים שעוד מעט יבוא משיח, אף א' לא מבטיח שלא... וכשהוא יבוא, זה לא חכמה להיות "מתמיד", אז כבר כולם ירצו. עוד מעט כבר לא יצטרכו אותנו. תרצו! תרצו!!! היום זו ההזדמנות לזכות, תרצו...!!! והחכם עיניו בראשו.

לעי"נ

יחזקאל בן צלחה סעתי ע"ה

נלב"ע כ"ז אדר

תנצב"ה

זכות הלימוד בגליון זה

לעי"נ המחנכת הדגולה

הרבנית רוזה שושנה בלוקה בת ר' יצחק ע"ה

נלב"ע י"ח מרחשון תשפ"ב

תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com